ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

FIN.ดี
HAPPY LIFE

สะกิดพฤติกรรมอย่างไร ให้โดนใจเพื่อนพนักงาน

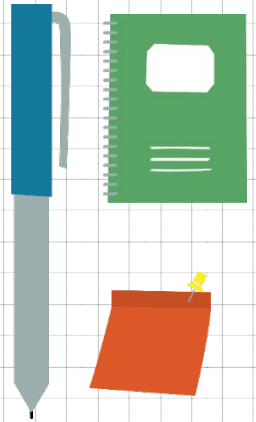

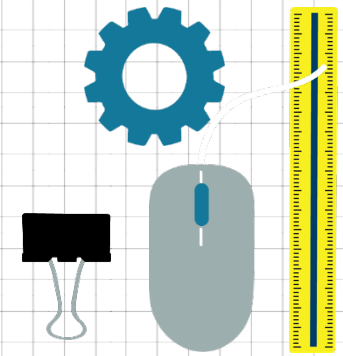

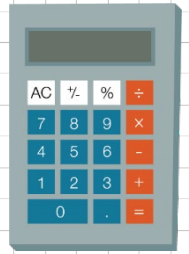

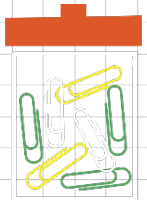

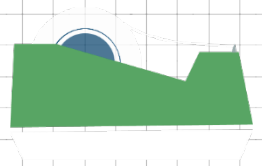

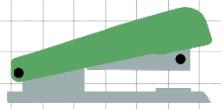

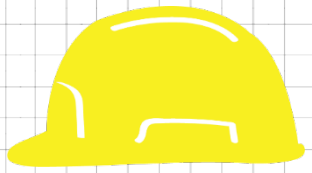

อาจมีสาเหตุที่ทำให้ไม่สำเร็จได้มากมาย

เพราะแต่ละคนมีปัจจัยแวดล้อมในชีวิตต่างกัน

รวมถึง “ความเอนเอียง”

ในกระบวนการคิด หรือการใช้สติปัญญา

(Cognitive bias)

สะกิดพฤติกรรม...คืออะไร

FIN.ดี HAPPY LIFE

อดัม
ที่ปรึกษา
ด้านการจัดการ
supermarket

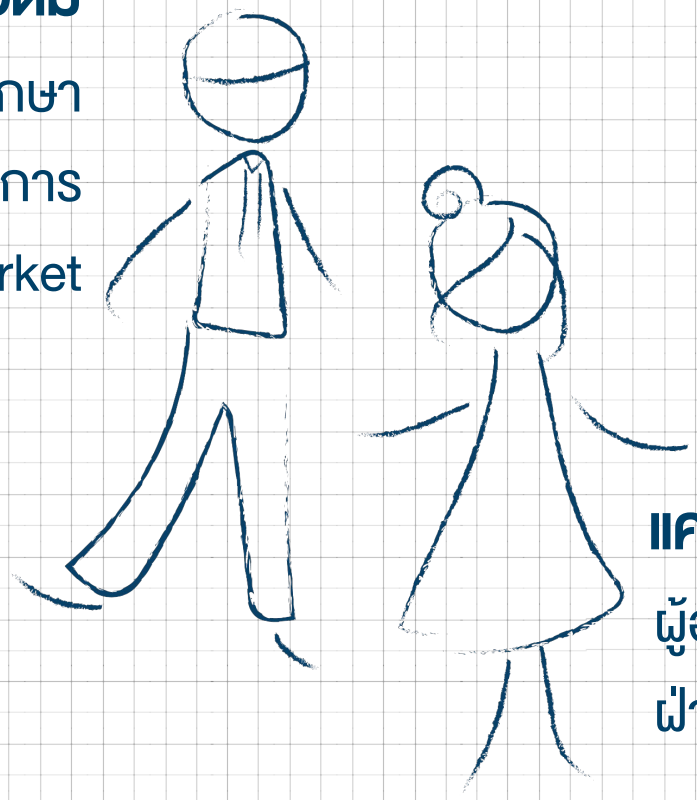

แคโรลิน
ผู้อำนวยการ
ฝ่ายบริการอาหาร

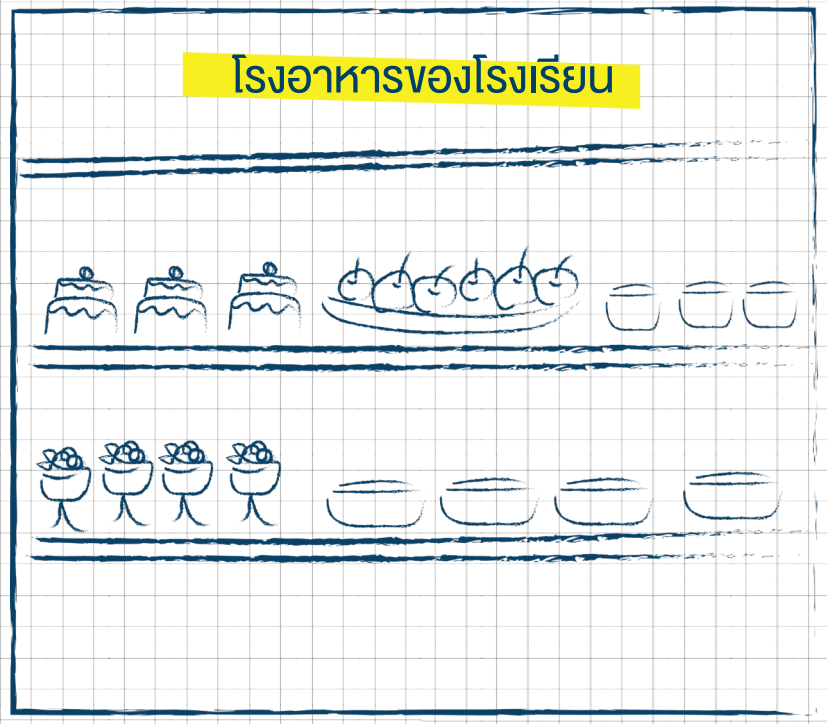

Richard H. Thaler, Cass R. Sunstein (2008)

ทำความรู้จักกับ...

พฤติกรรมจากความเอนเอียง

รู้นะว่า “ดี” แต่เลือกที่จะทำอย่างอื่นซะอย่างงั้น !

FIN.ดี
HAPPY LIFE

ระบบที่ 1	ระบบที่ 2
เร็ว	ช้า
ไม่รู้ตัว	รู้ตัว
ไม่ต้องใช้ความพยายาม (อัตโนมัติ)	ใช้ความพยายาม
คิดเชื่อมโยง	คิดเป็นเหตุเป็นผล
อาศัยทักษะ	อาศัยกฎเกณฑ์

สมองกับการคิด 2 ระบบ

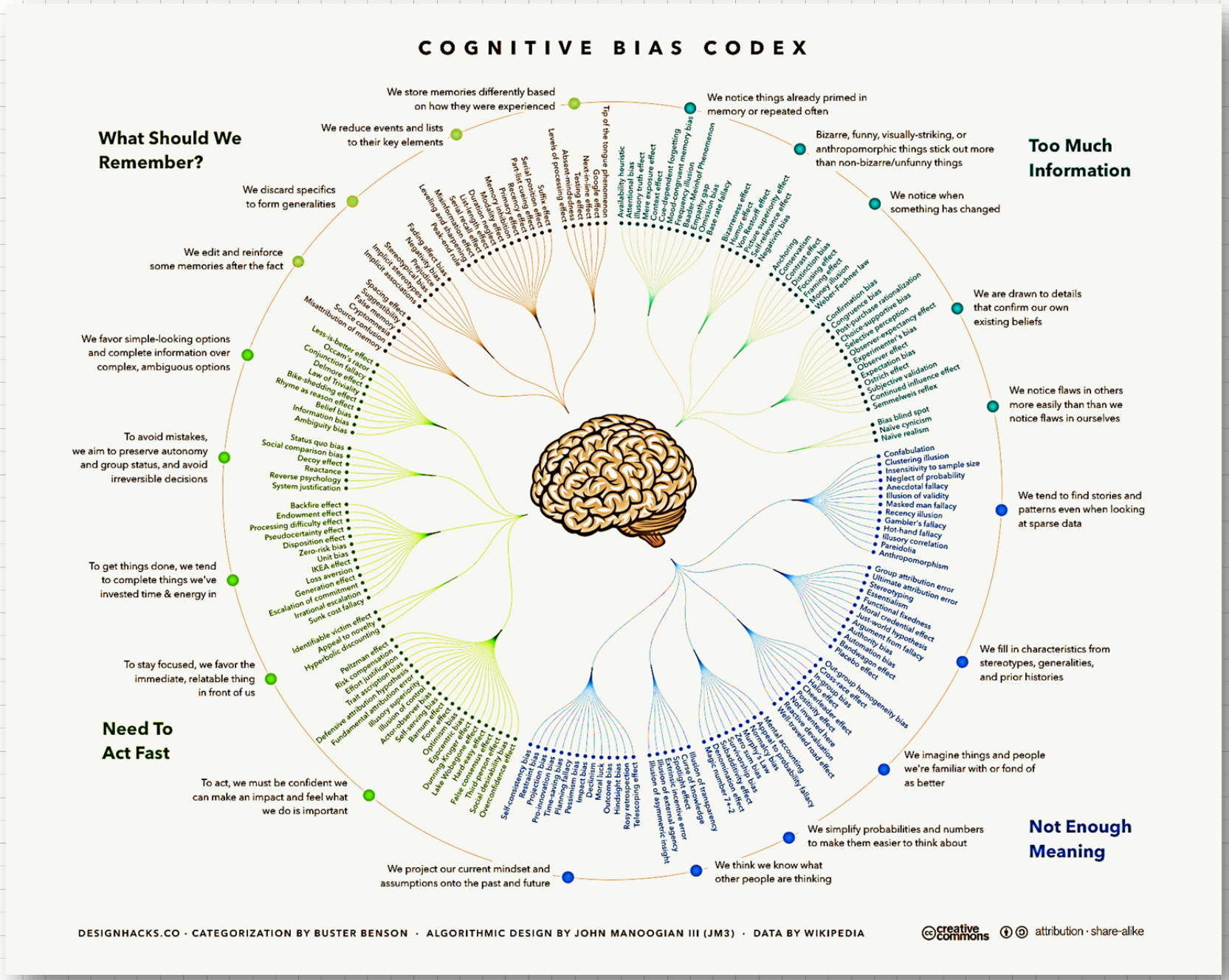

ความเอนเอียง (Cognitive Bias)

175 ประเภท

ตัวอย่าง “ความเอนเอียง” ที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมทางการเงิน

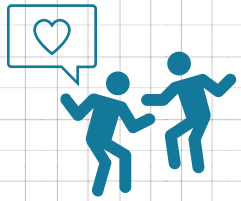

ชอบความสุขที่มีได้ง่าย สุขได้ทันที (Present Bias)

- สนใจปัจจุบันมากกว่าอนาคต ชอบ “ความสุขวันนี้” มากกว่า

ไม่อยากเสียผลประโยชน์ (Loss Aversion)

- ไม่ชอบ/หลีกเลี่ยงความสูญเสีย ไม่ทำอะไรที่รู้สึกว่าจะเสียผลประโยชน์ไป

ยึดติดกับสิ่งที่เป็นอยู่ (Status quo bias)

- คิดว่าสิ่งที่เป็นอยู่ มีอยู่ ดีอยู่แล้ว ไม่อยากเปลี่ยนอะไร

ตัวอย่างงานวิจัยในประเทศไทย

FIN.ดี HAPPY LIFE

เรื่อง “การออกแบบทางเลือกเพื่อการเพิ่มเงินออม”

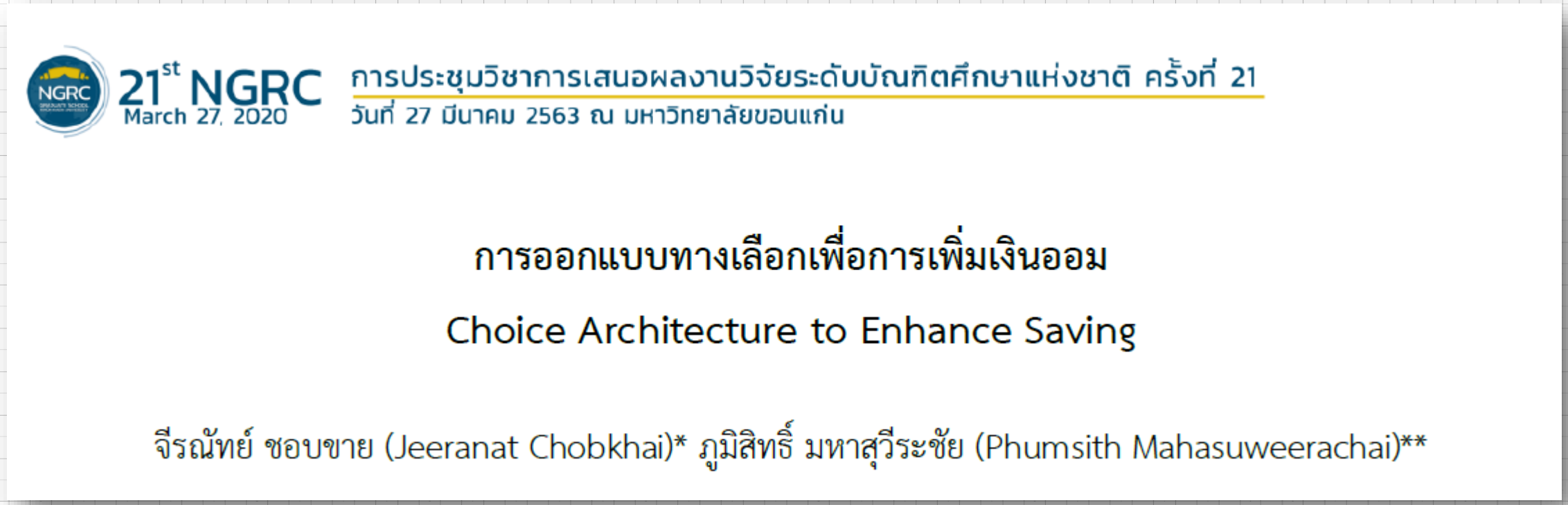

21st NGRC March 27, 2020

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21

วันที่ 27 มีนาคม 2563 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การออกแบบทางเลือกเพื่อการเพิ่มเงินออม

Choice Architecture to Enhance Saving

จีรณัทย์ ชอบขาย (Jeeranat Chobkhai)* ภูมิสิทธิ์ มหาสุวีระชัย (Phumsith Mahasuweerachai)**

ตัวอย่างงานวิจัยในประเทศไทย

ลด Loss Aversion
(ลดความไม่อยากเสียผลประโยชน์)

FIN.ดี HAPPY LIFE

แบบสอบถามเกี่ยวกับ “ความเป็นไปได้ในด้านการออม”

หากเปลี่ยนอัตราการออม “จากเงินเดือนที่เพิ่มขึ้นในอนาคต” ท่านจะมีเงินออมเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลการออมเงิน

- เงินออมสามารถช่วยเพิ่มความมั่นคงหลังเกษียณอายุได้
- เงินออมสามารถนำมาใช้จ่ายในยามฉุกเฉินโดยไม่ก่อหนี้ได้ เช่น อุบัติเหตุ การเจ็บป่วย
- เงินออมสามารถนำไปช่วยเหลือคนในครอบครัวของคุณได้
- เงินออมสามารถกลายเป็นมรดกส่งต่อลูกหลาน
- เงินออมสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงหลังเกษียณอายุได้

บอกข้อดี

ข้าพเจ้ายินดีเปลี่ยนอัตราการออมจาก 10 % เป็น ☐ 15 % ☐ 25 % ☐ มากกว่า 30 %
☐ 20 % ☐ 30 %

☐ ข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะไม่เปลี่ยนแปลงอัตราการออม

ถามว่า “มีความตั้งใจ”
จะออมเพื่ออนาคตมากขึ้นหรือไม่

ตัวอย่างงานวิจัยในประเทศไทย

FIN.ดี HAPPY LIFE

ตารางแสดงเงินออมสมมติ จากเงินเดือนที่เพิ่มขึ้น (บาท) เมื่อเกษียณอายุในอัตราการออมต่าง ๆ

ให้ข้อมูลแผนการออมเงินเพิ่ม (Enhance active choice) เพื่อให้เห็นภาพในอนาคตชัดเจนขึ้น

อัตราการออม (เริ่มปี 2563)	จำนวนเงินออมตอนเกษียณอายุ (บาท)
10 %	78,530.73
15 %	117,796.10
20 %	157,061.47
25 %	196,326.83
30 %	235,592.20

ปัจจุบันออมอยู่ 10 %

*หากตัดสินใจออมเงินเพิ่มเพื่ออนาคต ท่านจะมีเงินใช้จ่ายในปัจจุบันน้อยลง ดังนั้นโปรดพิจารณาถึงความสามารถทางการเงินของท่านในปัจจุบันและอนาคต”

ข้าพเจ้ายินดีเปลี่ยนอัตราการออมจาก 10 % เป็น ☐ 15 % ☐ 25 % ☐ มากกว่า 30 %
☐ 20 % ☐ 30 %

☐ ข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะไม่เปลี่ยนแปลงอัตราการออม

ผลการทดสอบพบว่า

อัตราการออม (เริ่มปี 2563)	จำนวนเงินออมตอนเกษียณอายุ (บาท)
10 %	78,530.73
15 %	117,796.10
20 %	157,061.47
25 %	196,326.83
30 %	235,592.20

กลุ่มคนที่ได้รับข้อมูล
แผนการออมเงินเพิ่ม

มีแนวโน้มที่จะเพิ่มอัตราการออม

(โดยมีอัตราการออมสูงกว่าโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.9)

การทำให้คนเห็นอนาคตชัดเจนขึ้น
สามารถจูงใจให้คนออมเพิ่มได้มากกว่า

ความท้าทายของพวกเรา
เหล่า Fin. trainers

ทำอย่างไรให้พฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้นได้จริง ?

สะกิดพฤติกรรม

ออกแบบ สร้างสรรค์
เทคนิควิธีการที่เหมาะสม

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

1 กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่เราต้องการให้ชัดเจน

2 เข้าใจพฤติกรรมของเพื่อนพนักงาน

3 ออกแบบและสะกิดพฤติกรรม

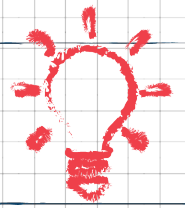

4 วัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

1 **กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่เราต้องการให้ชัดเจน**

พฤติกรรมทางการเงินที่ต้องการเปลี่ยนคืออะไร

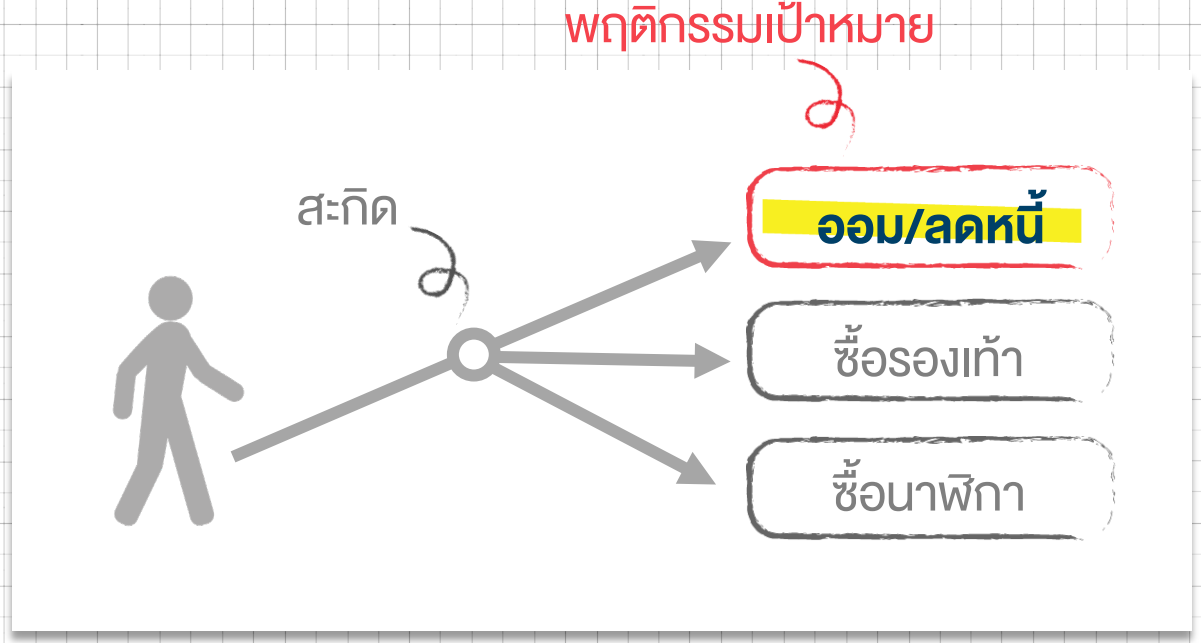

1. พฤติกรรมเป้าหมาย
   - มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน / ลดหนี้
   - shopping online ลดลง
2. พนักงานกลุ่มเป้าหมาย
   - ทั้งบริษัท / ฝ่าย / แผนก
   - อาจระบุเป็นจำนวนคน
3. ระยะเวลาที่ใช้เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม
   - ภายใน 3 / 6 / 12 เดือน

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

2 เข้าใจพฤติกรรมของเพื่อนพนักงาน

หาจุดที่ต้องสะกิดให้เจอ

ทำไมไม่มีเงินออมเผื่อฉุกเฉิน ?

- มีค่าใช้จ่ายเยอะ
- เอาเงินไปซื้อหวย

ทำไมไม่สามารถลดหนี้บัตรเครดิตได้ ?

- รูดบัตรเพลินจนเป็นหนี้เพิ่มขึ้น
- ไม่รู้ว่าจ่ายแค่ขั้นต่ำต้องเสียดอกเบี้ย

จะออม

- เมื่อเห็นความสำคัญของเงินออมเผื่อฉุกเฉิน
- รู้ว่าเงินที่ซื้อหวยเป็นเงินที่สูญเปล่า

จะลดหนี้

- เมื่อทำบันทึกใช้จ่ายแล้วรู้ว่ารูดบัตรไปเท่าไหร่แล้ว
- เลิกจ่ายขั้นต่ำเพราะรู้ว่าทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยเยอะ

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

3

ออกแบบและสะกิดพฤติกรรม

สะกิดโดยทำให้พฤติกรรมนั้น เป็น พฤติกรรมที่ EAST

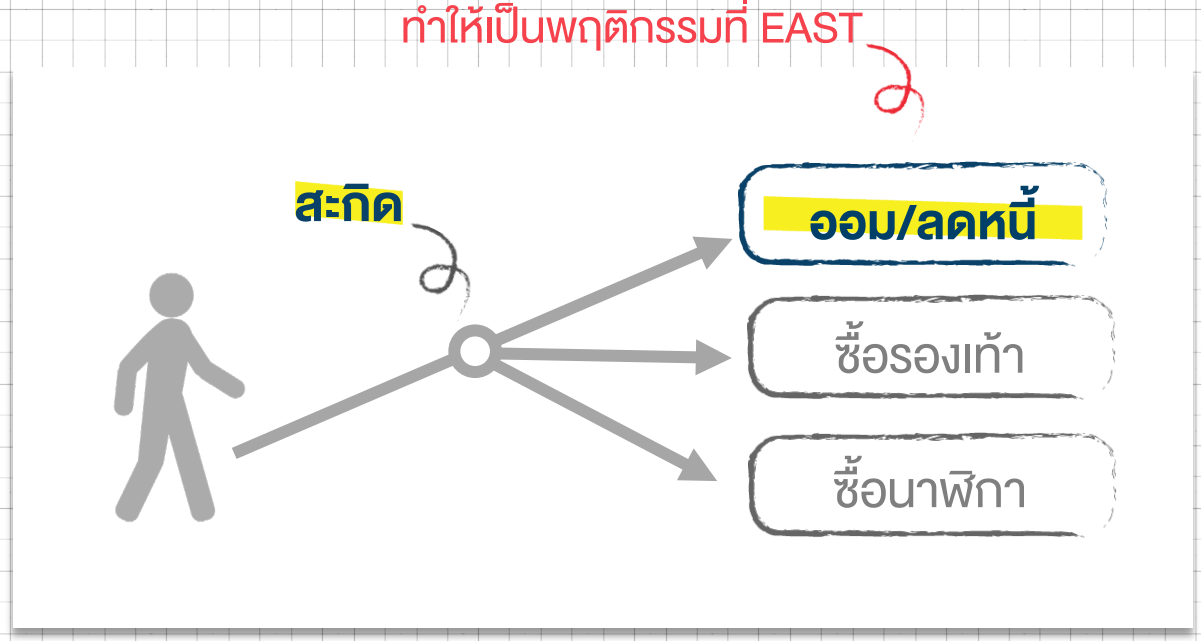

พฤติกรรมที่ EAST

- **E**asy ➡ ทำได้ง่าย
- **A**ttractive ➡ มีเสน่ห์ดึงดูด
- **S**oCial ➡ เป็นที่นิยม
- **T**imely ➡ ถูกเวลา

สะกิดพฤติกรรม...จำง่าย ๆ

พฤติกรรมที่ EAST

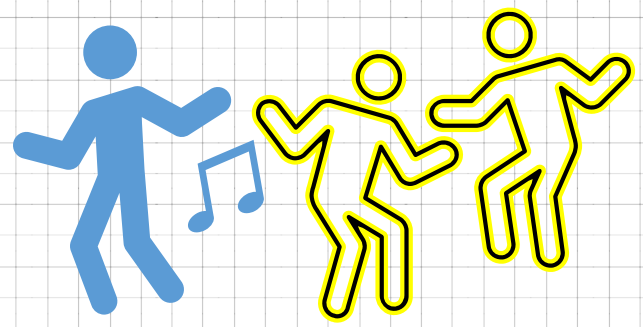

ง่าย น่าสนใจ ใคร ๆ ก็ทำ ถูกจังหวะ

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

FIN.ดี HAPPY LIFE

คุณได้รับสิทธิพิเศษ
รับชมซีรีย์ดังระดับโลกแบบไม่จำกัด
ฟรี 1 เดือนเต็ม กด xxx เพื่อรับสิทธิ

- คนเรามักเลือกอะไรที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด
- กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เป็น “ค่าเริ่มต้น”

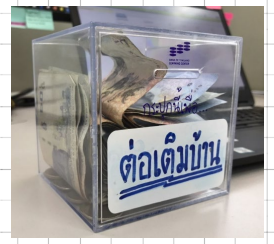

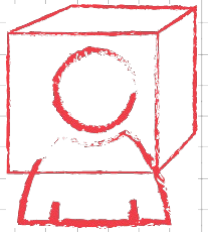

ใช้พลังของค่าเริ่มต้น

- คนเรามักจะยอมแพ้ถ้าต้องใช้ความพยายามเยอะ
- ลดอุปสรรคที่ขัดขวางการเกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

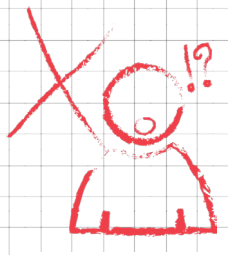

ลดอุปสรรค

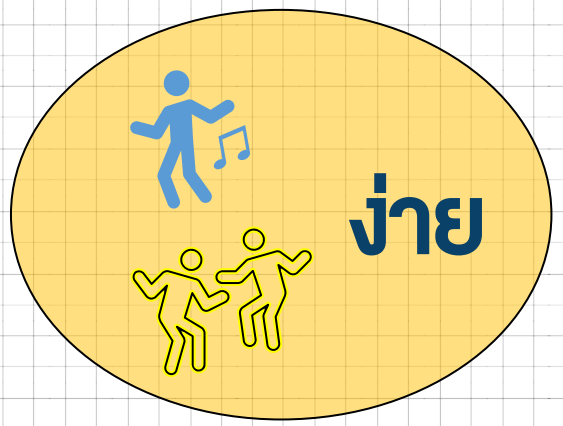

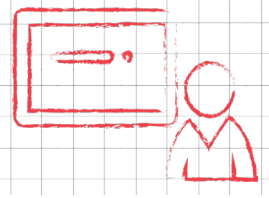

สื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

FIN.ดี HAPPY LIFE

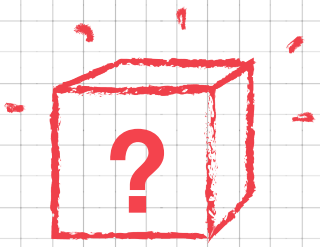

เกี่ยวกับฉันยังไง ?

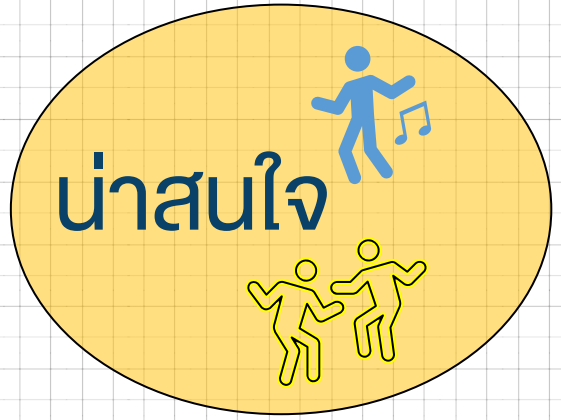

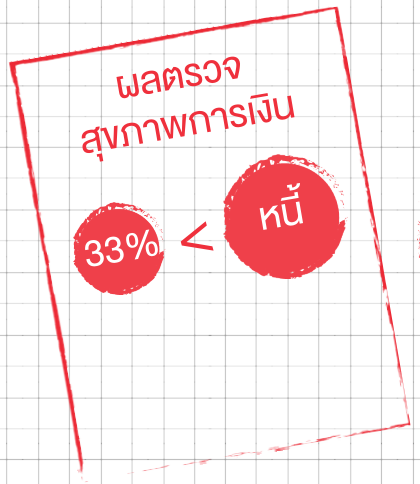

ภาระหนี้ต่อเดือน
ลดลงมากกว่า
กลุ่มที่ไม่ได้รับ
ผลตรวจ

มีรางวัลจูงใจ
/ ให้คุณค่า

หวยใบเสร็จที่ใต้หวัน

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

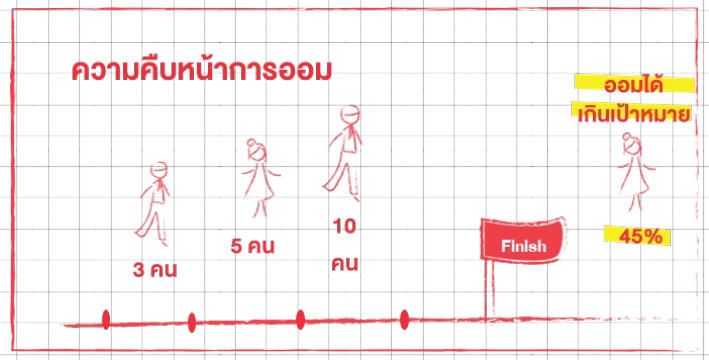

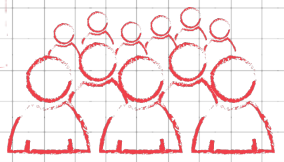

คนส่วนใหญ่ทำ ก็ทำตาม

ใคร ๆ ก็ทำ

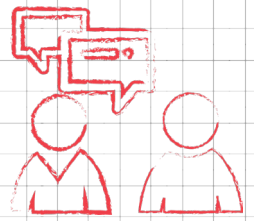

ใช้แรงกดดันทางสังคม

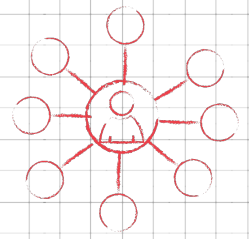

ใช้ความเป็นเครือข่าย

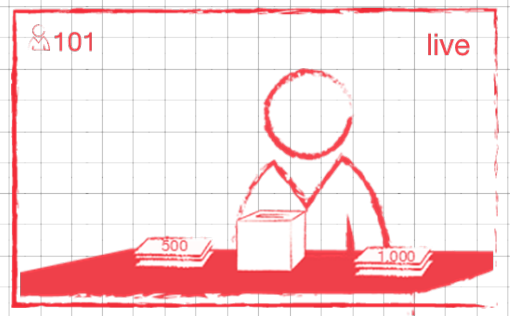

ลองชวนกันนับเงินในกระปุกบ่อย ๆ
ถึงยอดเงินจะเพิ่มน้อย แต่ก็สร้างความสุขเล็ก ๆ ได้ทุกวัน

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

FIN.ดี HAPPY LIFE

- คนเรามักไม่ชอบทำอะไรที่ซับซ้อนยุ่งยาก
- ช่วยทำแผนให้ทันที เพื่อให้ผู้เข้าโครงการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (ตีเหล็กตอนร้อน)

  โดยแผนนั้นจะต้อง...
  - เป็นขั้นตอนที่ทำตามได้ง่าย
  - มีการคาดการณ์อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น
  - แนะนำวิธีชนะอุปสรรคนั้น

สะกิดในเวลาที่ใช่

ถูกจังหวะ

วางแผนทันที เมื่อมีเป้าหมาย

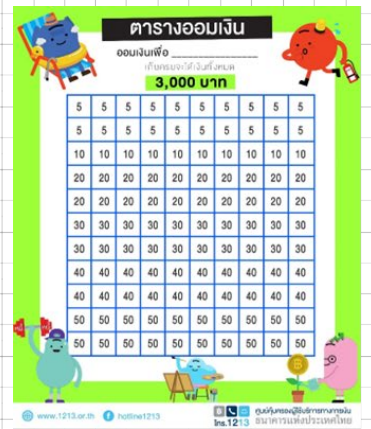

84%

มีเงินทำอาชีพเสริม ตามเป้าหมาย

- ทำตามได้ง่าย
- บอกอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น (มี > 90 ช่อง)
- แนะนำวิธีชนะอุปสรรคนั้น(บางวันกามากกว่า 1 ช่อง)

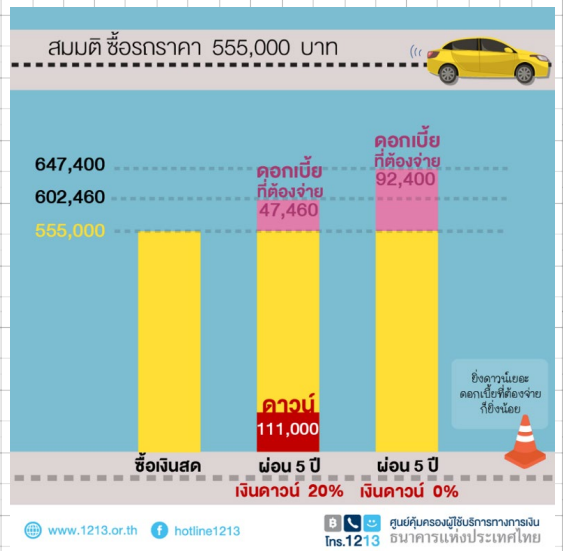

ฉายให้เห็นปลายทาง

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

3

ออกแบบและสะกิดพฤติกรรม

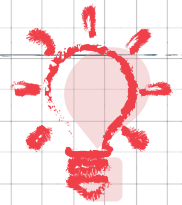

สะกิดโดยทำให้พฤติกรรมนั้น เป็น พฤติกรรมที่ EAST

พฤติกรรมที่ EAST

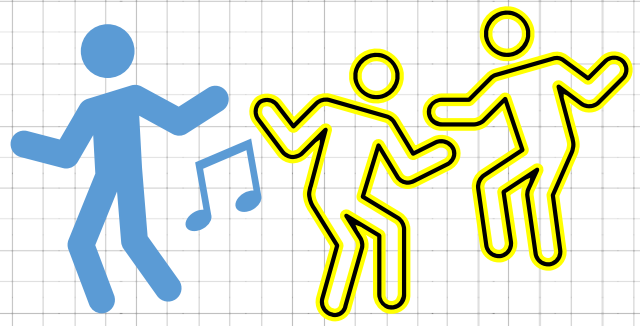

- **ง่าย**
  - ใช้พลังของค่าเริ่มต้น
  - ลดอุปสรรค
  - สื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย
- **น่าสนใจ**
  - เกี่ยวกับฉันยังไง ?
  - มีรางวัลจูงใจ / ให้คุณค่า
- **ใคร ๆ ก็ทำ**
  - คนส่วนใหญ่ทำ
  - ใช้ความเป็นเครือข่าย
  - ใช้แรงกดดันทางสังคม
- **ถูกจังหวะ**
  - สะกิดในเวลาที่ใช่
  - ฉายให้เห็นปลายทาง
  - วางแผนทันทีเมื่อมีเป้าหมาย

สะกิดพฤติกรรม...ทำยังไง

4 วัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

วัดว่าพฤติกรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้เกิดขึ้นหรือไม่

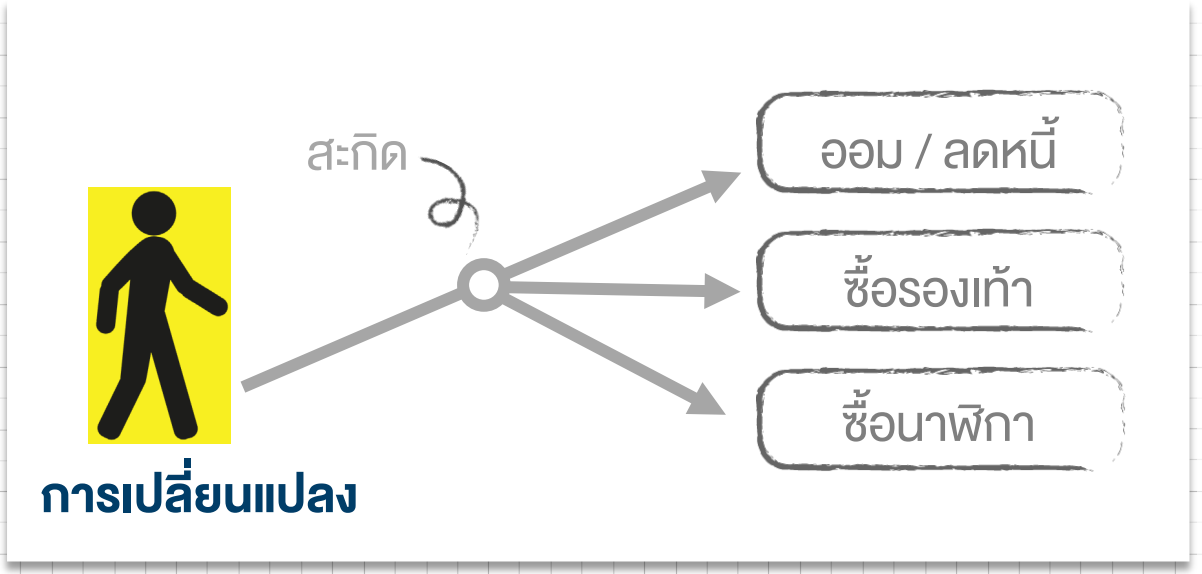

สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงได้หลายแบบ เช่น

- ใช้แบบสอบถามเพื่อถามพฤติกรรม
  - เปรียบเทียบก่อนและหลัง
- นับจำนวนผู้ที่เกิดพฤติกรรมหลังเข้าร่วมกิจกรรม
  - จำนวนผู้ที่ออมเงินได้
  - จำนวนผู้ที่ลดหนี้ได้
  - จำนวนผู้ที่ shopping online ลดลง
- นับจำนวนเงินหรือความถี่ที่เกิดขึ้น
  - จำนวน – เงินออม / จำนวนหนี้ที่ลดได้
  - ความถี่ – การออม / การซื้อหวย / shopping online
  - ความถี่ของรถส่งของ / จำนวนพัสดุ / บิลเรียกเก็บ
- ถามความรู้สึกของผู้เข้าร่วมโครงการต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป
  - ระดับความสุข

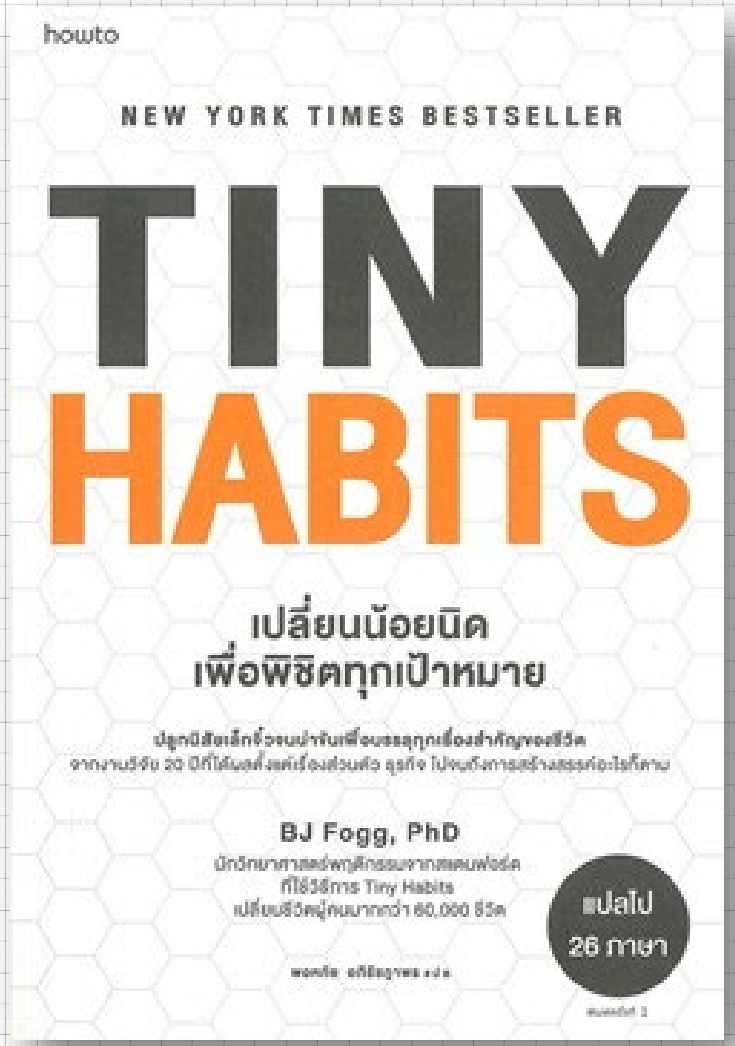

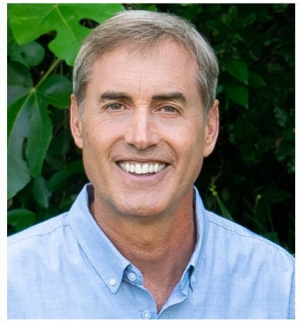

BJ Fogg, PhD
นักวิทยาศาสตร์พฤติกรรม
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

สร้างนิสัยใหม่ให้ตัวเองได้ด้วยการ...

เริ่มที่พฤติกรรมเล็ก ๆ

พฤติกรรมที่มีใจอยากทำอยู่แล้ว

พฤติกรรมที่ทำได้แน่นอน

ขั้นตอนการออกแบบพฤติกรรม

BJ Fogg

เลือก

ระบุความปรารถนาให้ชัดเจน

มองหาตัวเลือกพฤติกรรม

จับคู่ตัวเองกับพฤติกรรม

ออกแบบ

เริ่มต้นจากเล็ก ๆ

หาสัญญาณที่ดี

ลงมือปฏิบัติ

ฉลองความสำเร็จ

แก้ปัญหา ทำซ้ำ และขยายขอบเขต

FIN.ดี HAPPY LIFE

โฟกัสที่ 3 ขั้นตอนนี้กันก่อน
เพื่อสะสมนิสัยเล็ก ๆ ไปสู่การเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย

ออกแบบ

เริ่มต้นจากเล็ก ๆ

หาสัญญาณที่ดี

ลงมือปฏิบัติ

ฉลองความสำเร็จ

THE STANDARD POP

10 ไอเดียสร้าง Small Wins
ที่เราอยากให้คุณเอาชนะตัวเองให้ได้ทุกวัน

1. พับผ้าห่มหลังตื่นนอน
2. ล้างจานทันทีหลังกินข้าวเสร็จ
3. จับคู่ถุงเท้าและเก็บเข้าที่ให้สำเร็จ
4. กำจัดอีเมลขยะ
5. จัดระเบียบข้าวของในรถ
6. เดินให้ครบ 10,000 ก้าว
7. อ่านหนังสือเกิน 20 หน้าต่อวัน
8. กินข้าวพร้อมกับครอบครัว
9. ดื่มน้ำให้ครบ 2 ลิตรต่อวัน
10. ทำงานของวันนี้ให้เสร็จวันนี้

thestandard.co

อย่ามองข้ามพลังของเป้าหมายเล็ก ๆ
และยินดีกับความสำเร็จเสมอ ☺

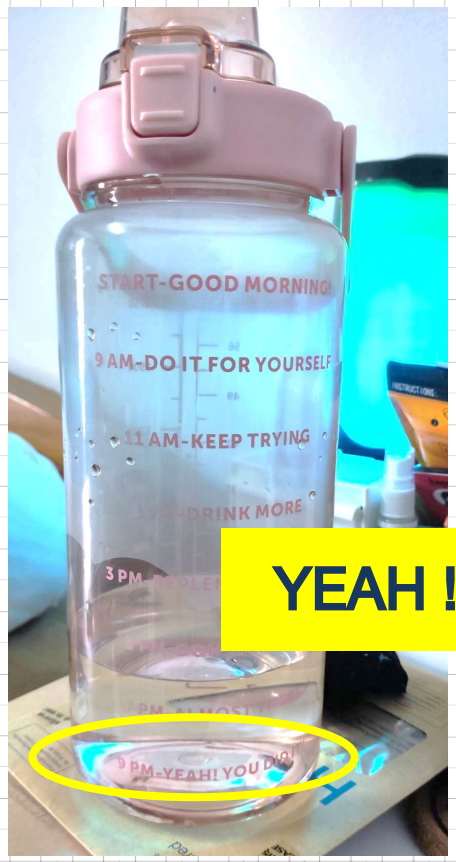

YEAH ! You did it

ฉลอง !!!

สูตรสร้างเสริมนิสัยเล็ก ๆ

FIN.ดี HAPPY LIFE

หลังจากที่ฉัน...	ฉันจะ...	เพื่อให้นิสัยนี้ฝังลึกอยู่ในสมอง ฉันจะ...
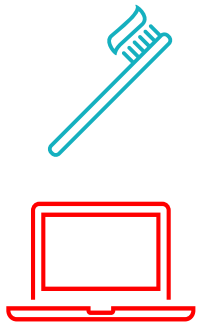	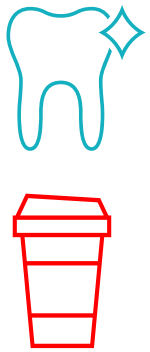	
กิจกรรมปักหมุด กิจวัตรตามปกติของเรา ที่จะเตือนให้เราทำนิสัยเล็ก ๆ (นิสัยใหม่)	**นิสัยเล็ก ๆ** นิสัยใหม่ที่เราต้องการทำ แต่ลดขนาดให้เล็กสุด ๆ และง่ายสุด ๆ	**ฉลองชัย** สิ่งที่เราจะทำเพื่อสร้างความรู้สึกบวกให้ตัวเอง (เรียกว่าความรู้สึกเปล่งประกาย)

BJ Fogg, PhD

สูตรสร้างเสริมนิสัยเล็ก ๆ

FIN.ดี HAPPY LIFE

หลังจากที่ฉัน...	ฉันจะ...	เพื่อให้นิสัยนี้ฝังลึกอยู่ในสมอง ฉันจะ...
	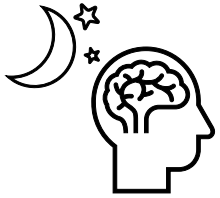	
		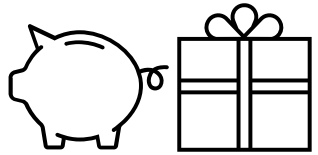
กิจกรรมปักหมุด	นิสัยเล็ก ๆ	ฉลองชัย

BJ Fogg, PhD

EAST WORKSHOP

มาออกแบบกิจกรรมในโครงการฯ กันเถอะ

FIN.ดี HAPPY LIFE

เป้าหมายที่ปักธงไว้ อยากให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน

เพื่อนพนักงานมีเงินออมเผื่อฉุกเฉินตามเป้าหมายของแต่ละคน

อุปสรรคที่เจอในปัจจุบัน

- ไม่จัดการรายจ่ายอย่างเหมาะสม เอาเงินไปซื้อหวย
- เผลอใจกับของที่อยากได้ จนไม่มีเงินเก็บ

E ส่งเสริมให้พฤติกรรมนั้นเกิดได้ง่ายขึ้นด้วยการ...

แจกตารางออมเงินให้ทุกคน
พร้อมกระปุกออมสิน

A ทำให้น่าสนใจ ดึงดูดเพื่อนพนักงานจาก...

สร้างกิจกรรมแข่งขันการออม
พร้อมบอกเงื่อนไขรางวัล
เล็ก ๆ น้อย ๆ

S ใช้ความเป็นกลุ่ม หรืออาศัยแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนพนักงานอย่างไร

จัดกิจกรรมนับเงินในกระปุก
ร่วมกันทุกวันศุกร์

ก่อนเริ่มนับเงินทุกครั้ง
แบ่งปันเทคนิคเก็บออมกันอยู่เสมอ

T เริ่มใช้ เริ่มทำ กิจกรรมนี้กันช่วงไหน หรือตอนไหนดีที่จะยิ่งทำให้พฤติกรรมเกิดได้ชัดเจนขึ้น

แจกตารางออมเงิน พร้อมกระปุกออมสินหลังจากการบรรยาย
ทันที เพื่อให้รู้สึกอยากเริ่มต้นออมเลย ไม่ต้องรอ

วัดผลยังไงดี

นับจำนวนเงินออมเผื่อฉุกเฉินตามที่แต่ละคนตั้งเป้าหมายไว้

FIN.ดี
HAPPY LIFE

แนวทางการจัดกิจกรรมกระตุ้น
และส่งเสริมพฤติกรรมทางการเงินที่ดี

แนวทางการจัดกิจกรรมกระตุ้น และส่งเสริมพฤติกรรมการออมเงิน

FIN.ดี HAPPY LIFE

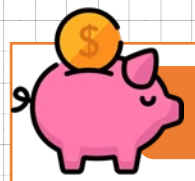

ทำไมเราต้องออมเงิน....

- ☑ มีเงินสำรองเผื่อฉุกเฉิน
- ☑ มีเงินออมใช้จ่ายตามเป้าหมาย
- ☑ ออมเงินนำไปต่อยอดลงทุน
- ☑ ฝึกวินัยทางการเงิน

กิจกรรมการออมเงิน

- **สะกดรอยเงิน :** จดบันทึกรายรับ-รายจ่าย
- **ออมเล็ก ออมน้อย :** แข่งขันออมเงินที่เหลือเก็บในแต่ละวัน
- **ในกระปุกตอนนี้ มีอยู่เท่าไหร่ :** เปิดกระปุกนับเงินออมเดือนละ 1 ครั้ง
- **ออม 3 เด้ง :** ออมเงิน 3 ครั้ง/เดือน ตามโอกาสพิเศษ (วันเงินเดือนออก วันเลขเบิ้ล วันเกิด)
- **รวยแน่ วันหวยออก ! :** ออมเงินทุกครั้งที่หวยออก ทุกวันที่ 1/16 ของเดือน หรือออมเงินเท่าซื้อหวย
- **ออมด้วยสลากออมสิน..ฟินเวอร์ :** ออมเงินผ่านสลากออมสิน
- **มื้อนี้พี่เลี้ยง ! :** จัดตั้งกลุ่มแข่งขันออมเงิน โดยผู้แพ้เลี้ยงข้าวสมาชิกในกลุ่ม
- **ออมกับธนาคาร/สหกรณ์ ออมง่ายนิดเดียว :** เชิญธนาคาร/สหกรณ์ตั้งบูธรับฝากเงินทุกเดือน ช่วงวันเงินเดือนออก
- **ออมก็ดี ลดหย่อนภาษีก็ได้ :** สะสมเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อลดหย่อนภาษี
- **ฝันที่เป็นจริง :** ตั้งเป้าหมายทางการเงินตามหลัก SMART
- **มีดี มาแชร์ :** แข่งขันประกวดเรียงความเล่าความสำเร็จในการออม
- **น้องออม พี่สมทบ :** ผู้บริหารสมทบเงินเพิ่มเติมตามยอดเงินออมที่ถึงเป้าหมาย
- **กองทุนกลุ่มออมทรัพย์ :** จัดตั้งกองทุนกลุ่มออมทรัพย์ของหน่วยงาน

ออม 3 เด้ง

เป้าหมาย: ออมเงินสม่ำเสมอ

กลุ่มเป้าหมาย: พนักงานทั่วไป

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม: 2- 3 เดือน หรือตามที่หน่วยงานกำหนด

กิจกรรม: จัดกิจกรรมแข่งขันการออมเงิน 3 ครั้ง/เดือน ตามโอกาสพิเศษที่กำหนดไว้ ได้แก่

1. วันเงินเดือนออก
2. วันที่เบิ้ลในแต่ละเดือน เช่น 9.9 10.10
3. เลขวันเกิด

การวัดผล: แต่ละหน่วยงานสร้าง Poll ผ่าน LINE Group เพื่อติดตามผล เช่น

- ☐ ออม 3 ครั้ง/เดือน
- ☐ ออม 2 ครั้ง/เดือน
- ☐ ออม 1 ครั้ง/เดือน
- ☐ ไม่ออมเลย
- ☐ อยากออม แต่ยังไม่พร้อม...รอบหน้าว่ากันใหม่

แนวทางการจัดกิจกรรมกระตุ้น และส่งเสริมพฤติกรรมการบริหารจัดการหนี้

FIN.ดี HAPPY LIFE

ทำไมเราต้องจัดการหนี้....

- ☑ ประหยัดดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย ปิดหนี้ได้ไวขึ้น
- ☑ รู้ศักยภาพในการชำระหนี้ของตนเอง ไม่ก่อหนี้เกินตัว
- ☑ สามารถชำระหนี้ได้ตรงเวลา

กิจกรรมการบริหารจัดการหนี้

- **รู้จักฉัน รู้จักเธอ :** แบบสำรวจภาระหนี้ก่อนกู้หนี้เพิ่ม (ดาวน์โหลดตารางสำรวจภาระหนี้) / โปรแกรมคำนวณเงินกู้ (คลิก Link)
- **เงินที่ได้วันนี้ คิดให้ดี จะมีความมั่งคั่ง :** แนบ infographic เตือนเรื่องการออม/การก่อหนี้ไปกับ slip เงินเดือน
- **ไมค์ปลดหนี้ :** จัดกิจกรรมแข่งขันร้องเพลงเพื่อชิงรางวัลไปปลดหนี้
- **เป็นหนี้..เลือกได้ :** สื่อสารให้ความรู้ทางเลือกในการกู้ในระบบพร้อมแนบ link สง. แต่ละแห่ง
- **มากู้กับพี่ดีกว่า :** ร่วมกับสถาบันการเงินให้สินเชื่อสวัสดิการแก่พนักงาน
- **คลินิกแก้หนี้ :** เชิญชวนพนักงานที่มีปัญหาหนี้เข้าร่วมโครงการคลินิกแก้หนี้กับ SAM
- **ฝันไกล ใจหมดหนี้ :** ตั้งเป้าหมายปลดหนี้ตามหลัก SMART
- **เงินก้อนนี้ ขอโปะหนี้ :** จัดกิจกรรมแข่งขันออมเงินทุกวันตามเป้าหมายเพื่อนำไปปลดหนี้
- **น้ำตาจะไหล ขอแชร์นะคะ :** แบ่งปันประสบการณ์การบริหารจัดการหนี้
- **ปลดหนี้ x 2 :** ผู้บริหารสมทบเงินเพิ่มเติมหากออมเงินตามยอดเงินออมที่ถึงเป้าหมายเพื่อนำไปปลดหนี้

ฝันไกล ใจหมดหนี้

เป้าหมาย: ตั้งเป้าหมายปลดหนี้ตามหลัก SMART ได้ + มี Positive feedback

กลุ่มเป้าหมาย: พนักงานทั่วไป

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม: ช่วงแรกของโครงการ (หลังให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการหนี้) / 3 เดือน

กิจกรรม:

- ตั้งเป้าหมายปลดหนี้ โดยลำดับให้ชัดเจนว่าจะปลดหนี้ก้อนไหนก่อน / ทำอย่างไรถึงจะปลดหนี้ได้ ตามหลัก SMART
- เขียนความฝันสั้น ๆ แสดงไว้ในจุดที่ทุกคนในหน่วยงานมองเห็นได้ เช่น บอร์ดข่าว / Announce ใน LINE group (ถ้ามี)
- เมื่อมีความคืบหน้า (เริ่มลงมือทำแล้ว / ทำได้เพิ่มขึ้นแล้ว) ให้แจ้ง FT (นอกรอบ)
- FT ส่งข้อความ / เขียนบนบอร์ดข่าว ว่า “มีคนเริ่มแล้ว....คน” หรือ “มีคนเริ่มแล้วนะ” เรื่อย ๆ สม่ำเสมอ

การวัดผล: เชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือผู้รับข้อมูลให้ Feedback กลับ ภายหลังจากจัดกิจกรรม Workshop / ส่งต่อเรื่องราวดี ๆ เช่น

- ตอบกลับ e-mail
- สร้าง Poll ผ่าน LINE Group เพื่อติดตามผลหลังจบโครงการ
  - ☐ เดินหน้าตามแผน เริ่มเห็นแสงแห่งความอิสระ
  - ☐ เรื่องหนี้ไม่ยอมแพ้ เหลือแค่ชนะใจตัวเอง
  - ☐ อยากสู้ใจจะขาด แต่ศัตรูตัวฉกาจ ชื่อ “ภาระ”

แนวทางการจัดกิจกรรมกระตุ้น และส่งเสริมพฤติกรรมการสร้างรายได้

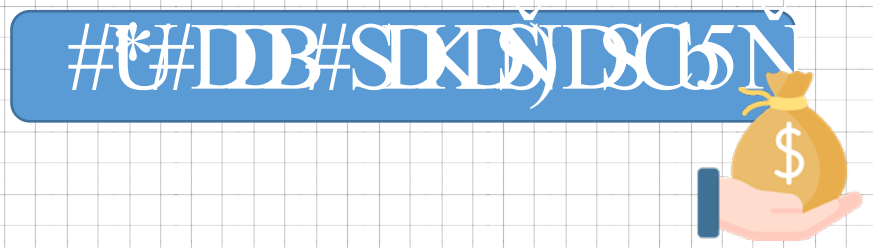

- ☑ เพิ่มรายได้นอกเหนือจากรายได้จากงานประจำที่ทำอยู่
- ☑ แปลงทรัพย์สินที่ไม่ใช้แล้วเป็นเงิน
- ☑ มีสุขภาพทางการเงินที่ดี สร้างความมั่นคงให้กับชีวิต

กิจกรรมการสร้างรายได้

- **คนใจดี ชี้ช่องรวย :** แบ่งปันประสบการณ์/ทักษะการสร้างรายได้เสริม
- **สมบัติผลัดกันชม :** จัดสรรพื้นที่ให้พนักงานขายสินค้า เช่น ตั้งบูทในออฟฟิศ จัดตั้งกลุ่ม Facebook/ LINE Group
- **ตลาดใจ ขายของได้ ใจอิ่มบุญ :** ส่งต่อของใช้ที่ไม่ใช้แล้วให้เป็นเงิน พร้อมแบ่งเงินบางส่วนไปบริจาค
- **ว่างไว้ไม่ว่างเว้น :** ใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างเปล่าบริเวณสถานประกอบการ เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เพื่อนำไปบริโภคและจำหน่าย

สมบัติผลัดกันชม

เป้าหมาย: แปลงทรัพย์สินที่ไม่ใช้แล้ว ให้เป็นเงิน

กลุ่มเป้าหมาย: พนักงานทั่วไป

ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม: 1 – 2 เดือน หรือตามที่หน่วยงานกำหนด

กิจกรรม:

- จัดบูธ / ติดประกาศ / ส่ง e-mail / Announce ใน LINE group เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในหน่วยงาน
- รวบรวมสิ่งของ (สินค้ามือหนึ่ง หรือมือสองสภาพดี) จากเพื่อนพนักงาน
- จัดให้มีพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าภายในหน่วยงาน โดยมีตัวแทนของหน่วยงานเป็นผู้จัดจำหน่าย
- โอนเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้กับเพื่อนพนักงานที่ฝากขายสินค้า

การวัดผล: เชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ข้อมูล Feedback (เช่น รายได้ จำนวนสิ้นค้าที่ซื้อ/ขาย) ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น e-mail, กล่องแสดงความคิดเห็น ภายหลังจากจัดกิจกรรม

References:

- International Organization of Securities Commissions and Organisation for Economic Co-Operation and Development. (2018). *The Application of Behavioural Insights to Financial Literacy and Investor Education Programs and Initiatives.*
- The behavioural insights team. (2015). EAST four simple way to apply behavioural insights. https://www.behaviouralinsights.co.uk/wp-content/uploads/2015/07/BIT-Publication-EAST_FA_WEB.pdf [accessed: 8 January 2021]
- Richard H. Thaler, Cass R. Sustein. (2008). **Nudge สะกดความคิด สะกิดพฤติกรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วีเลิร์น.
- Institute for Government. (2009). *MINDSPACE: Influencing behavior through public policy*.
- จีรณัทย์ ชอบขาย และ ภูมิสิทธิ์ มหาสุวีระชัย. (2563). **การออกแบบทางเลือกเพื่อการเพิ่มเงินออม**. [Paper presentation]. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น, ประเทศไทย.
- ฟ็อกก, บีเจ. **เปลี่ยนน้อยนิด เพื่อพิชิตทุกเป้าหมาย** / ดร.บีเจ ฟ็อกก์: เขียน; พอหทัย อภิรัชฎาพร: แปล จาก Tiny Habits. – กรุงเทพฯ: อมรินทร์ฮาวทู อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิง, 2564.
- ภัทราภา เวชภัทรสิริ.//(2563, มกราคม-กุมภาพันธ์).//เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมกับการออกแบบนโยบาย.// **พระสยาม**.//ฉบับที่1/2563://26-27.

แหล่งข้อมูลความรู้ทางการเงิน

www.bot.or.th/th/satang-story.html

www.youtube.com/@BOTsatangstory

www.facebook.com/BOTsatangstory

โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย

เนื้อหา ข้อมูล และสื่อความรู้ทางการเงินที่จัดทำขึ้นนี้
เป็นลิขสิทธิ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเงินไปยังวงกว้าง
การนำเนื้อหาหรือสื่อต่าง ๆ ไปใช้งาน โปรดอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน

ทั้งนี้ ธปท. ไม่อนุญาตให้นำไปจำหน่ายหรือใช้เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางการค้า
กรณีนำเนื้อหาบางส่วนหรือทั้งหมดไปใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์อื่น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก ธปท.

หากมีข้อสงสัยหรือประเด็นสอบถามเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่
อีเมล: FL@bot.or.th